

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความเสี่ยงในห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ในบทแรกนี้จะกล่าวถึงหัวข้อสำคัญอันเป็นประเด็นที่นำไปสู่งานวิจัยประกอบไปด้วย 6 หัวข้อหลัก ดังต่อไปนี้ 1) ที่มาและความสำคัญของปัญหา 2) การดำเนินงานภายใต้ห่วงโซ่อุปทานธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ 3) วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย 5) นิยามคำศัพท์ 6) ขอบเขตของการวิจัย และ 7) โครงสร้างของเอกสารงานวิจัย

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (Republic of the Union of Myanmar) เป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Aung, 2010) โดยมีพรมแดนติดต่อกับหลายประเทศได้แก่ ทิศเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดกับจีน ทิศตะวันออกติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรไทย (ประเทศไทย) ทิศตะวันตก และทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับประเทศอินเดีย บังกลาเทศ และอ่าวเบงกอล มีเมืองหลวง คือ เมืองเนปีดอ (Naypyidaw) และมีเมืองท่าที่สำคัญทางเศรษฐกิจ คือ ย่างกุ้ง (Rangoon) มีระบบการปกครองแบบสาธารณรัฐ มีการดำเนินงานในรูปแบบรัฐสภา ซึ่งประกอบไปด้วย สภาประชาชน สภชาติพันธุ์ และสภาท้องถิ่น (กระทรวงการต่างประเทศ, 2554) มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 14 พื้นที่ แบ่งเป็น 7 เขต (Division) ได้แก่ 1) เขตตะนาวศรี (Tanintharyi) 2) เขตพะโค (Bago) 3) เขตมัณฑะเลย์ (Mandalay) 4) เขตมาแกว (Magway) 5) เขตย่างกุ้ง (Yangon) 6) เขตสะกาย (Sagaing) และ 7) เขตอิรวดี (Ayeyarwady) และ 7 รัฐ (States) ได้แก่ 1) ยะไข่ (Arakan or Rakhine) 2) ฉิ่น (Chin) 3) คะฉิ่น (Kachian) 4) คะเหรียะ (Karen) 5) คะยาห์ (Kayah) 6) มอญ (Mon) และ 7) ฉาน (Shan) (กรมการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2551)

รูปที่ 1.1 แผนที่ตั้งของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ แบ่งตามการปกครอง
ที่มา: กรมการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2551)

สภาพทางสังคมโดยทั่วไปของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์นั้น เป็นสังคมที่ประกอบไปด้วยกลุ่มคนหลายเชื้อชาติ ประมาณ 135 ชาติพันธุ์ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 8 กลุ่มชาติพันธุ์หลัก ได้แก่ เชื้อชาติพม่า คะฉิ่น กะเหรี่ยง คะยาห์ ชิน มอญ ไทใหญ่ และ ยะไข่ โดยเชื้อชาติพม่า ถือได้ว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด ประมาณร้อยละ 68 ของประชากรทั้งหมด และร้อยละ 32 จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์อื่น (ดิรณัย อาป่อง, 2554) การเป็นพหุสังคมหรือสังคมที่ประกอบไปด้วยกลุ่มคนหลายชาติพันธุ์ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ทำให้สังคมของประเทศต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้ง และความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาประเทศ ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ (พรพิมล ศรีโชติ, 2542) ในส่วนของการพัฒนามนุษย์ (Human Development) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์จัดอยู่ในอันดับที่ 149 จากประเทศสมาชิกทั้งหมดขององค์การสหประชาชาติ 187 ประเทศ ในปี 2554 ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาด้านมนุษย์ในระดับต่ำ (UNDP, 2554)

ปัญหาทางสังคมและการพัฒนามนุษย์นี้ ถือได้ว่าเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ตารางที่ 1.1 ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ในปี 2555

ลำดับที่	ตัวชี้วัด	จำนวน
1	การเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม (Gross Domestic Product: GDP)	5.496%
2	การลงทุน (Investment) (% ต่อ GDP)	13.513%
3	อัตราการออมมวลรวม (Gross National Saving) (% ต่อ GDP)	16.259%
4	อัตราเงินเฟ้อ (Inflation)	8.25%
5	ปริมาณการนำเข้า (Import Volume)	4.726%
6	ปริมาณการส่งออก (Export Volume)	14.771%
7	อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate) (% ต่อ กำลังแรงงาน)	4.02%
8	รายได้ของรัฐบาล (General Government Revenue) (% ต่อ GDP)	6.662%
9	ผลรวมการกู้ยืมสุทธิของรัฐบาล (Total Government Net Lending/ Borrowing) (% ต่อ GDP)	-3.315 %
10	จำนวนประชากร (Population)	63.672 ล้านคน

ที่มา: Economy Watch (2011)

จากตารางที่ 1.1 เป็นตารางที่แสดงการคาดการณ์ถึงเศรษฐกิจของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ผ่านดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจต่าง ๆ โดยการคาดการณ์นี้ระบุว่าในปี พ.ศ. 2555 สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์จะมีการเจริญเติบโตของ GDP อยู่ที่ ร้อยละ 5.946 ซึ่งอัตราการเจริญเติบโตของ GDP มีค่าสูงกว่าการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลก จากการคาดการณ์ของธนาคารโลกในปี พ.ศ. 2555 การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลกจะอยู่ที่ร้อยละ 3.6 (World Bank, 2011) แต่ในขณะเดียวกัน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ก็ต้องเผชิญกับสถานะของอัตราเงินเฟ้อที่สูง และสถานะหนี้สินของรัฐบาล ซึ่งปัญหาในส่วนนี้ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ และการลงทุน

ในส่วนการเกษตรกรรมในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์โดยมากจะเป็นการทำ การเกษตรในที่ราบ ซึ่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์มีพื้นที่ราบมากที่สุด ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 678,500 ตารางกิโลเมตร มีสัดส่วนของพื้นที่เพาะปลูกคิดร้อยละ 18 ของพื้นที่ทั้งหมด หรือประมาณ 11.67 ล้านเฮกตาร์ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2553) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์เป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติมากประเทศหนึ่ง เมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน ทั้งยังเป็นประเทศ

ที่มีการพัฒนาในเรื่องของการเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากภาคการเกษตรกรรมเป็นภาคการผลิตของประเทศที่ได้รับการส่งเสริมจากทางรัฐบาลของประเทศมากที่สุด จึงถือได้ว่าสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เป็นประเทศหนึ่งที่มีความน่าสนใจในการลงทุนทางด้านการเกษตร (ศักดา ศรีนิเวศน์, 2551)

ในส่วนของภาคการเกษตรของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์นั้น เป็นภาคที่มีส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก โดยสามารถพิจารณาจากสัดส่วนของผลผลิตมวลรวม ดังต่อไปนี้ (FAO, 2009)

ตารางที่ 1.2 สัดส่วนของ GDP ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

ปี	ภาคการผลิต			
	การเกษตร	การบริการ	อุตสาหกรรม	การค้า
2543/44	57.23	9.03	9.69	24.05
2544/45	55.87	9.63	10.61	23.89
2545/46	52.89	10.77	12.78	23.56
2546/47	51.90	11.10	13.55	23.45
2547/48	50.72	11.51	10.6	23.29
2548/49	46.68	14.09	17.52	21.71
2549/50	45.28	14.48	18.58	21.66
2550/51	43.69	14.84	19.86	21.61

ที่มา: FAO (2009)

จากตารางที่ 1.2 สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จะเห็นได้ว่า GDP (ผลิตภัณฑ์มวลรวม) ในภาคการเกษตรจะมีปริมาณผลผลิตที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับภาคการผลิตอื่น โดยในภาคการเกษตรนั้นจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลักได้แก่ ก) การเพาะปลูก ที่มีผลผลิตสำคัญได้แก่ ข้าว เมล็ดพันธุ์ และยางพารา ข) การปศุสัตว์และการประมง ค) การป่าไม้ โดยมีไม้สำคัญ คือ ไม้สักและไม้เนื้อแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2010)

นอกจากนี้รายได้จากการเกษตรกรรมในปี 2552 ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สามารถคิดได้เป็นร้อยละ 34 ของ GDP ซึ่งผลผลิตมวลรวมด้านการเกษตร สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ การเพาะปลูกพืช ร้อยละ 26 การปศุสัตว์และการประมง ร้อยละ 7 รวมไปถึงการป่าไม้ที่คิดเป็นร้อยละ 1 สำหรับแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศก็เป็นแรงงานในภาคการเกษตร คิดเป็นร้อยละ

61 ของแรงงานทั้งหมด นอกจากนี้รายได้หลักของการส่งออกก็เป็นรายได้ที่เกิดจากการส่งออกในสินค้าการเกษตรถึงร้อยละ 44 ของรายได้จากการส่งออกทั้งหมด แบ่งเป็น รายได้จากการเพาะปลูก ร้อยละ 17 การปศุสัตว์ การประมง ร้อยละ 20 และการป่าไม้ ร้อยละ 7 (Ministry of Commerce Myanmar, 2009)

การดำเนินธุรกิจด้านการเกษตรของบริษัทขนาดใหญ่ในของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยมากจะเป็นการดำเนินธุรกิจจากนักลงทุนต่างชาติในรูปแบบของการเกษตรพันธะสัญญา (Contract Farming) ซึ่งเป็นหนึ่งภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Ayeyawady – Chao Phraya – Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) โดยโครงการนี้ ทางรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จะทำการเตรียมพื้นที่ในการเพาะปลูกสำหรับนักลงทุนที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจการเกษตรแบบพันธะสัญญาภายในประเทศ (วรรณวิภา พ่วงเจริญ, 2553)

โดยการเกษตรพันธะสัญญานั้น คือ การผลิตแบบจ้างเหมา ที่ประกอบไปด้วยคู่สัญญา 2 ฝ่าย ได้แก่ ผู้ผลิต (เกษตรกร) และผู้ซื้อผลผลิต (ผู้แปรรูปหรือผู้ค้า) ทำสัญญาซื้อขายผลผลิตระหว่างกัน โดยส่วนใหญ่จะมีการกำหนดราคาการรับซื้อคืนผลผลิต หรือวิธีการกำหนดราคาผลผลิตไว้ล่วงหน้า นอกจากนี้อาจมีการระบุถึงคุณภาพและมาตรฐานของผลผลิตที่จะซื้อขายระหว่างกันไว้ในสัญญาด้วย ในบางสัญญาอาจกล่าวถึง การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและการให้คำปรึกษาในเทคนิคด้านการผลิตที่ผู้ซื้อผลผลิตต้องจัดหาให้กับผู้ผลิต เพื่อเป็นการสร้างให้ผลผลิตได้รับคุณภาพและมาตรฐานตามที่ระบุไว้ในสัญญา (นฤมล นิราทร, 2550; สุดใจ จงวรกิจพัฒนาม, 2554)

ระบบเกษตรพันธะสัญญา

เนื่องจากการระบบการเกษตรแบบพันธะสัญญานั้นมีความหลากหลายแตกต่างกัน ดังนั้น การทำความเข้าใจจึงต้องอาศัยการพิจารณารูปแบบการผลิตในระบบซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายลักษณะ ดังนี้ (นฤมล นิราทร, 2550)

1. การพิจารณาจากรูปแบบการทำเกษตรพันธะสัญญา จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญาทั้งสองซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละระบบ ในที่นี้สามารถที่จะจำแนกออกไปได้ 5 ระบบ ดังนี้

- ระบบรวมศูนย์ (The Centralized Model) ในระบบนี้เกษตรกรจะได้รับโควตา (Quota) ในการจ้างผลิตจากคู่สัญญา ซึ่งจะมีการควบคุมคุณภาพการผลิตอย่างเข้มงวด และคู่สัญญาก็จะรับซื้อสินค้าในปริมาณที่มาก

- ระบบนิวเคลียส (The Nucleus Estate Model) นอกจากจะมีการจ้างผลิตแล้ว ภายใต้ระบบนี้ผู้รับซื้อยังดำเนินการผลิตเองด้วย

- ระบบพหุภาคี (The Multipartite Model) เป็นระบบพันธะสัญญาที่มีหน่วยงานอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับ อาทิเช่น รัฐบาลท้องถิ่น หรือ สหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

- ระบบไม่เป็นทางการ (The Informal Model) เป็นระบบที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ผลิตและผู้รับซื้อขนาดเล็ก โดยมากผู้รับซื้อจะไม่นำผลผลิตไปแปรรูป มีลักษณะเป็นสินค้าประเภทฤดูกาล เช่น ดอกไม้ ผลไม้ เป็นต้น

- ระบบมีคนกลาง (The Intermediary Model) ระบบนี้จะทำการซื้อขายผ่านพ่อค้าคนกลาง โดยที่พ่อค้าคนกลางจะไปรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร อีกทอดหนึ่ง

2. เงื่อนไขสัญญา โดยทั่วไปมี 3 ลักษณะ สัญญาในแต่ละลักษณะจะส่งผลต่างกันในเรื่องของความเสถียรทั้งต่อการผลิตและการตลาดที่คู่สัญญาจะต้องแบกรับ โดยสัญญาเหล่านี้ไม่สามารถแบ่งแยกลักษณะกันได้ชัดเจน ดังนี้

- สัญญาด้านการจัดหา (Procurement Contract) ระบุเฉพาะเงื่อนไขการซื้อขาย

- สัญญาบางส่วน (Partial Contract) ระบุว่าผู้รับซื้อผลผลิตจะหาปัจจัยการผลิตบางส่วนให้ และมีการกำหนดราคาซื้อขายไว้ล่วงหน้า

- สัญญาเบ็ดเสร็จ (Total Contract) ระบุว่าผู้รับซื้อผลผลิตจะจัดหาและจัดการในส่วนของปัจจัยการผลิตทั้งหมดให้กับผู้ผลิต โดยผู้ผลิตจะมีลักษณะเป็นเพียงเจ้าของที่ดินและแรงงานเท่านั้น

3. การพิจารณาจากคู่สัญญา สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท ดังนี้

- คู่สัญญาในระดับปัจเจก (Vertical Integration) หรือคู่สัญญาเชิงเดี่ยว เป็นการทำสัญญาระหว่างผู้ผลิตและผู้รับซื้อผลผลิตในระดับปัจเจก โดยมากจะเป็นธุรกิจครบวงจร เช่น ข้าวโพด การเลี้ยงไก่ หมู เป็นต้น

- คู่สัญญาแบบกลุ่ม (Horizontal Integration) เป็นการทำสัญญาระหว่างกลุ่มของผู้ผลิต และผู้รับซื้อผลผลิต ตัวอย่างการรวมกลุ่ม เช่น การรวมกลุ่มกันในรูปแบบของสหกรณ์เพื่อทำสัญญากับผู้รับซื้อผลผลิต เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะแสดงให้เห็นถึงความน่าสนใจในการลงทุนทางด้านธุรกิจการเกษตรในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ขณะเดียวกัน การประกอบธุรกิจในประเทศนี้ ผู้ประกอบการก็ยังคงต้องเผชิญกับสภาวะความเสี่ยงทั้งด้านการกีดกันทางการค้าจากต่างประเทศ ความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศ อัตราเงินเฟ้อและความผันผวนของค่าเงิน รวมไปถึงการขาดแคลนในเรื่องของนวัตกรรม เทคโนโลยี และแรงงานที่มีประสิทธิภาพ (ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานเขตภาคเหนือ, 2550) ด้วยเหตุนี้การวิจัยในครั้งนี้จึงได้ให้ความสนใจในการที่จะศึกษาและวิเคราะห์ถึงระดับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับธุรกิจการเกษตร โดยมุ่งเน้นไปที่ธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

1.2 การดำเนินงานภายใต้ห่วงโซ่อุปทานธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

การดำเนินงานภายใต้ห่วงโซ่อุปทานธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สามารถแบ่งกลุ่มสมาชิกออกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ก) ธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ครบวงจร ข) เกษตรกรที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ ค) ตัวแทนจำหน่าย และ ง) เกษตรกรในระบบพันธะสัญญา ซึ่งในแต่ละหน่วยสมาชิกจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ดังนี้

ธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ครบวงจร ถือได้ว่าเป็นสมาชิกหน่วยแรกในห่วงโซ่อุปทานนี้ โดยมีการดำเนินการจัดหา และการนำเข้าเมล็ดพ่อแม่พันธุ์ข้าวโพด จากประเทศไทย ไปจำหน่ายให้กับเกษตรกร ในส่วนของเกษตรกรที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ จากนั้นจะมีการรับซื้อคืนผลผลิตที่ได้จากเกษตรกรที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ เพื่อนำไปแปรรูปให้เป็นเมล็ดพันธุ์จำหน่าย (Commercial Seeds) และจัดจำหน่ายให้กับหน่วยสมาชิกอื่นต่อไป

เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ จะเป็นกลุ่มเกษตรกรที่รับซื้อเมล็ดพ่อแม่พันธุ์ข้าวโพดจาก ธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดครบวงจร มาเพาะปลูก และเมื่อทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ได้แล้ว จะมีการนำผลผลิตข้าวโพดไปส่งขายให้กับธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ครบวงจรเพื่อนำไปแปรรูปต่อไป

ตัวแทนจำหน่าย สมาชิกในส่วนนี้จะจะเป็นกลุ่มสมาชิกที่รับซื้อเมล็ดพันธุ์จำหน่าย จากธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ครบวงจร ไปจำหน่ายต่อให้กับเกษตรกร ซึ่งโดยมากจะเป็นเกษตรกรในระบบพันธะสัญญา และเมล็ดพันธุ์บางส่วนจะมีการจำหน่ายออกนอกกลุ่มของห่วงโซ่อุปทานการผลิตเมล็ดพันธุ์นี้

เกษตรกรในระบบพันธะสัญญา สมาชิกในส่วนนี้ จะทำการรับซื้อเมล็ดพันธุ์จำหน่าย จากกลุ่มของตัวแทนจำหน่ายมาเพาะปลูก ซึ่งในการเพาะปลูกนั้นจะมีการทำสัญญาขายคืนผลผลิตที่จะได้จากการเพาะปลูก ให้กับกลุ่มลูกค้า ตามปริมาณที่มีการตกลงกันไว้ในสัญญา โดยหากมีส่วนต่างของผลผลิต เกษตรกรในกลุ่มนี้สามารถที่จะนำไปจำหน่ายต่อให้กับหน่วยธุรกิจอื่นภายนอกห่วงโซ่อุปทานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดได้เอง

ในส่วนของพื้นที่เพาะปลูกสำคัญของการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดในห่วงโซ่อุปทานนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการเพาะปลูกอยู่ในพื้นที่ของรัฐฉาน ประมาณร้อยละ 75 และในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศอีกร้อยละ 25 ซึ่งพื้นที่ของรัฐฉานนั้นจะเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าพื้นที่อื่นในประเทศ และยังมีความแปรปรวนในส่วนของสภาพอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ ปริมาณน้ำฝน พายุ และดินถล่ม ในระดับต่ำ (Columbia University, 2011)

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห่วงโซ่อุปทานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดที่ประกอบการอยู่ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์
- 2) เพื่อวิเคราะห์ถึงระดับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นภายในห่วงโซ่อุปทานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดที่ประกอบการอยู่ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยการใช้แบบจำลอง Ordered Probit และแบบจำลอง Ordered Logit

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1) ทำทราบถึงปัจจัยความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่ดำเนินการอยู่ในการหาวิธีป้องกันและจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของนักลงทุนที่ต้องการเข้าไปดำเนินธุรกิจนี้ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์
- 2) ทำให้ทราบระดับของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นทั้งต่อหน่วยธุรกิจภายในห่วงโซ่อุปทาน และระดับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในห่วงโซ่อุปทานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและนักลงทุนรายใหม่ ในการพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงที่ธุรกิจสามารถรองรับได้จากการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด

1.5 นิยามคำศัพท์

ห่วงโซ่อุปทาน คือ การเชื่อมโยงของหน่วยต่าง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการ โดยจะเริ่มต้นจากหน่วยแรก คือ การหาวัตถุดิบ ผ่านกระบวนการแปรรูปต่าง ๆ ไปจนถึงหน่วยสุดท้ายซึ่งได้แก่ ผู้บริโภค หรืออาจกล่าวได้ว่าห่วงโซ่อุปทานนั้นเป็นเครือข่ายในระบบของการผลิตที่เริ่มตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ โดยเน้นการเชื่อมต่อของแต่ละหน่วยผลิตทั้ง ขั้นตอน กระบวนการ และวิธีการดำเนินงาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ (Christopher, 2005; ปวีณา เชาวลิทวงศ์, 2548)

ความเสี่ยง คือ โอกาสที่จะเกิดสิ่งไม่พึงประสงค์ที่อาจก่อให้เกิดความสูญเสีย และเป็นสถานการณ์ที่มีมากกว่าหนึ่งผลลัพธ์ที่อาจเป็นไปได้ ในทางธุรกิจนั้นอาจกล่าวได้ว่า ความเสี่ยง คือ ผลที่เกิดจากความไม่แน่นอนในการดำเนินงาน และส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนที่ธุรกิจคาดว่าจะได้รับ (MacCrimmon & Wehrung, 1986; Petersen & Lewis, 1999; Salvatore, 2001)

ความไม่แน่นอน คือ สถานการณ์ที่มีความเป็นไปได้ของผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นหลายกรณี โดยที่ในแต่ละผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นนั้นผู้ประกอบการไม่สามารถที่จะคาดการณ์ได้ว่าผลลัพธ์ใน

กรณีไหนจะเกิดขึ้นจริง ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงทางด้านการตัดสินใจต่อผู้ประกอบการ (Salvatore, 2001)

การประเมินความเสี่ยง คือ การวิเคราะห์ ประเมินและจัดอันดับของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้กับธุรกิจ ทั้งความเสี่ยงจากภายในและภายนอกธุรกิจ ซึ่งรวมไปถึงการวิเคราะห์การสูญเสียโอกาสทางธุรกิจ (บริษัท ไทยเรตติ้งแอนด์อินฟอร์เมชันเซอร์วิส จำกัด, 2550; เมตตา อารยะนรากุล, 2551)

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นภายในห่วงโซ่อุปทานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหน่วยหนึ่งในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งมีการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการจำหน่ายและแปรรูปเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด โดยธุรกิจนี้ประกอบไปด้วยสมาชิกในห่วงโซ่อุปทานจำนวน 1,228 ราย ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลแบบปฐมภูมิ จากการเก็บแบบสอบถามเพื่อนำมาประมวลผลเกี่ยวกับลักษณะและโครงสร้างของห่วงโซ่อุปทาน รวมไปถึงการดำเนินงานภายใต้ห่วงโซ่อุปทานและปัจจัยความเสี่ยงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในส่วนของระดับของความเสี่ยงที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานนี้โดยข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้จะเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 876 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนสมาชิกทั้งหมดของห่วงโซ่อุปทานธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

1.7 โครงสร้างของเอกสารงานวิจัย

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความเสี่ยงในห่วงโซ่อุปทานธุรกิจการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีโครงสร้างงานวิจัยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1: บทนำ

บทที่ 1 นี้ ได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญที่นำมาสู่งานวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะประกอบไปด้วย ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ รวมไปถึงนิยามศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ยังมีการระบุถึงขอบเขตของการวิจัย และ โครงสร้างงานวิจัยทั้งหมด เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 2: ทบทวนวรรณกรรม

ในส่วนของบทที่ 2 จะกล่าวถึงการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยจะเน้นเนื้อหาที่ครอบคลุมและเจาะลึกเกี่ยวกับการวิจัย เพื่อให้ทราบถึงช่องว่างขององค์ความรู้ในงานวิจัยที่ผ่านมา และเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในประเด็นปัญหาที่จะทำ

การวิจัยอย่างชัดเจน ซึ่งในงานวิจัยนี้จะประกอบไปด้วยแนวคิด และทฤษฎีหลักที่สำคัญ ดังนี้
 1) ทฤษฎีห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) 2) ทฤษฎีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน (Risk and Uncertainty) 3) แบบจำลอง Ordered Logit และ แบบจำลอง Ordered Probit นอกจากนี้ ในส่วนของเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะประกอบไปด้วยงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ การจัดการห่วงโซ่อุปทาน ความเสี่ยง แบบจำลอง Ordered Logit และ แบบจำลอง Ordered Probit

บทที่ 3: ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย ในส่วนนี้จะเป็นการให้รายละเอียดทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยว่ามีทั้งหมดกี่ขั้นตอน และมีการดำเนินการวิจัยอย่างไร เพื่อให้นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจะมีการให้ความสำคัญกับ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา วิธีการศึกษา การวิจัยและจริยธรรม

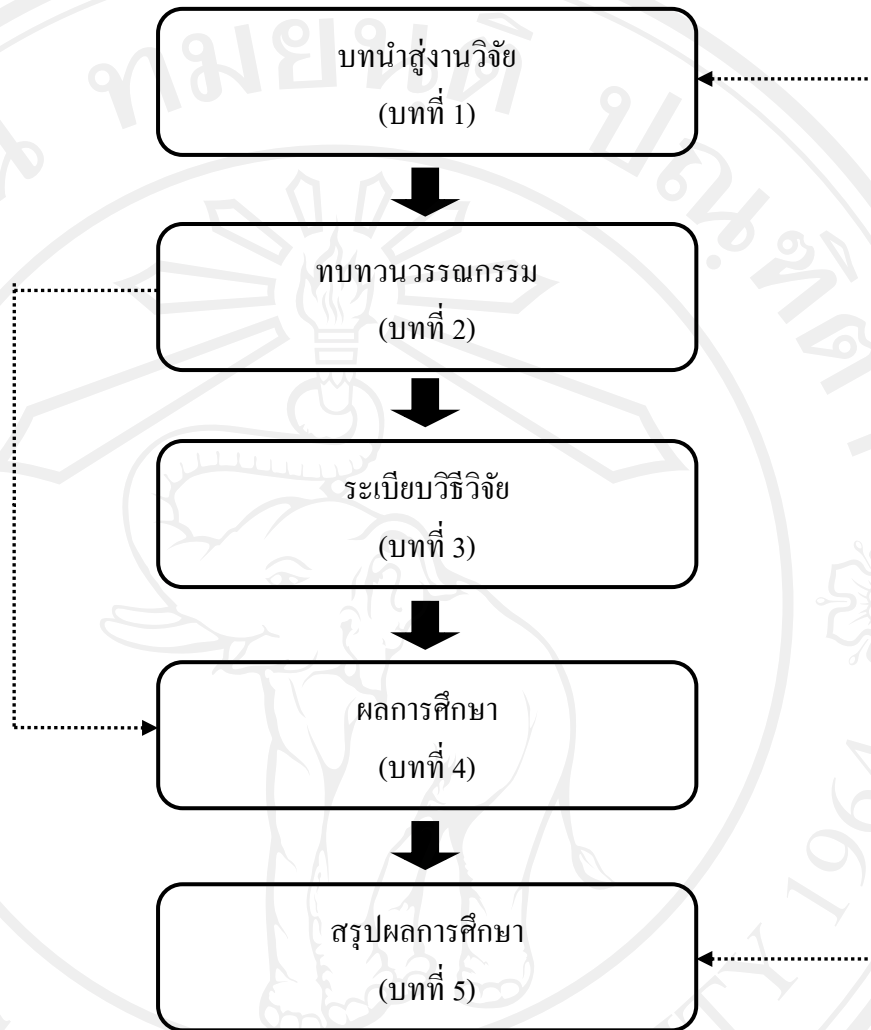
บทที่ 4: ผลการศึกษา

หลังจากการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยแล้ว ในงานวิจัยนี้จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล และเรียบเรียงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไว้ในบทที่ 4 ซึ่งผลจากการวิเคราะห์นั้น จะประกอบไปด้วย 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของธุรกิจที่ประกอบการอยู่ในห่วงโซ่อุปทานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ 2) ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจภายในห่วงโซ่อุปทาน และ 3) ผลการวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงโดยรวมของห่วงโซ่อุปทาน

บทที่ 5: สรุปผลการศึกษา

ในบทที่ 5 นี้ ถือเป็นบทสรุปท้ายของงานวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะนำเสนอในส่วนของสรุปประเด็นสำคัญต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะประกอบไปด้วย 1) องค์ความรู้สำคัญจากวรรณกรรม 2) ช่องว่างองค์ความรู้เชื่อมสู่วัตถุประสงค์ 3) ผลการศึกษาที่สำคัญ 4) ข้อเสนอแนะ 5) ข้อจำกัดของงานวิจัย และ 6) ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ทั้งนี้ โครงสร้างของงานวิจัยทั้ง 5 บทที่กล่าวมา สามารถเขียนเป็นแผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระหว่างบทต่าง ๆ ได้ดังรูปที่ 1.2

รูปที่ 1.2 แผนภาพโครงสร้างของงานวิจัย

1.8 สรุป

ในบทที่ 1 นี้ได้รวบรวมประเด็นสำคัญต่าง ๆ อันเป็นแนวทางที่นำมาสู่งานวิจัย ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้สนใจได้ทำการศึกษาและทำความเข้าใจถึงเรื่องราวของงานวิจัยโดยตลอด โดยเริ่มจากการกล่าวถึง ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ รวมไปถึงนิยามคำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังระบุถึงขอบเขตของการศึกษา และ โครงสร้างของเอกสารงานวิจัย เพื่อให้มีระบบระเบียบในการจัดทำและเรียบเรียงข้อมูล ในส่วนของแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ จะมีการนำเสนอและอธิบายอย่างละเอียดในบทต่อไป